

Marcin Ladek

GENEALOGIA WIELKOPOLSKICH RODZIN GOLAKÓW I MASERAKÓW

W artykule prezentuję zarys drzewa genealogicznego rodzin o nazwiskach Golak i Maserak. Przedstawiciele obu rodzin zawarli małżeństwo poprzez moich pradziadków Jana Golaka i Józefę Maserak. Artykuł oparłem o informacje z archiwów, gdyż rodzinna dokumentacja dotycząca tych rodzin jest niewielka. W odczytywaniu metryk pomocna mi była publikacja autorstwa Haralda Süß pt. „*Dawne pismo niemieckie. Podręcznik do nauki pisma neogotyckiego*”.

Opracowanie uzupełniłem o informacje na temat jednej z największych bitew I wojny światowej - Bitwy pod Verdun, w której udział brał mój pradziadek Jan. Z uwagi na pojawiający się we wspomnieniach rodzinnych wątek nieistniejącej już hali sterowca w Poznaniu (niem. *Zeppelin Halle*), artykuł wzbogaciłem informacjami o tym miejscu.

RODZINA GOLAKÓW Z GMINY DOPIEWO

Rodzina przez kilka pokoleń zamieszkiwała w Dopiewie oraz Konarzewie, co potwierdzają metryki archiwalne z XVIII i XIX wieku.

Konarzewo to historycznie wieś szlachecka, której nazwa pochodzi od słowa *koniarz*, po raz pierwszy wspomniana została w 1386 roku, kiedy to Hanka dziedziczka w Konarzewie toczyła proces z Mikołajem, synem Frączka¹.

Dopiewo było wsią szlachecką, której pierwotna nazwa brzmiała Dupiewo. Nazwa pochodzi od staropolskiego słowa *dupel*, *dupla*, oznaczającego dziuplę. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1391 roku, kiedy to wspomniano Mikołaja, plebana w Dupiewie².

Na podstawie *Słownika nazwisk śląskich*, według śląskiej gwary słowo *golak* oznacza młode drzewo³. Natomiast na podstawie artykułu

¹ P. M. Dziembowski, *Gmina Dopiewo - miejsce z historią*, Wyd. Urząd Gminy Dopiewo, Dopiewo 2014, s. 50.

² *Ib.* s. 22.

³ S. Rospond, *Słownik nazwisk śląskich*, T. 1, 2. Wrocław–Warszawa–Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1967, 1976.

z czasopisma *Conversatoria Linguistica*, słowo *golak* oznacza człowieka biednego, ubogiego a sama nazwa pochodzi od nazwiska *Golacz*⁴.

Najdalszym moim przodkiem w rodzinie Golak, odnalezionym dzięki źródłom archiwalnym jest Maciej Golak ze Zborowa - mój 5x pradziadek.

Maciej urodzony w 1738 roku⁵, zmarł 24 kwietnia 1818 roku w Dopiewie⁶. Poślubił Zuzannę Jaraczonkę, a z nich:

- Jakub – urodzony około 1765 roku, zmarł 11 listopada 1815 roku w Dopiewie⁷. Poślubił Jadwigę Iciaszek urodzoną około 1765 roku, zmarłą 20 lutego 1815 roku w Dopiewie⁸,
- Kasper - urodzony w 1774 roku⁹, zmarł 30 października 1854 roku w Konarzewie¹⁰ (mój 4x pradziadek),
- Marianna – urodzona 28 sierpnia 1794 roku w Zborowie¹¹,
- Mateusz (zapis zamazany) – urodzony w Zborowie, chrzest 28 stycznia 1797 roku¹²,
- Wincenty - urodzony w Zborowie, chrzest 6 kwietnia 1795 roku¹³,

i prawdopodobnie:

- Stanisław,
- Otylia,
- Julianna,
- Agnieszka.

Kasper poślubił w Konarzewie w dniu 13 listopada 1799 roku Jadwigę z d. Kodyniak¹⁴, urodzoną 1780/1782¹⁵, zmarłą w Dopiewie 15 października 1836 roku¹⁶. Z nich zrodzeni:

⁴ A. Mitura, *Typy słowotwórcze nazwisk odapelatywnych na podstawie zapisów w sławatyckich księgach metrykalnych z lat 1915 – 1921*, Akademia Podlaska, rok III (2009), artykuł z czasopisma *Conversatoria Linguistica*, s. 62-80.

⁵ Rok urodzenia na podstawie aktu zgonu.

⁶ Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu (dalej: AAP), księga zgonów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/06 mkr 115, s. 74.

⁷ AAP, księga zgonów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/6, s. 36-37, zapis 1246.

⁸ AAP, księga zgonów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/6, s. 28-29, zapis 1214.

⁹ Rok urodzenia na podstawie aktu zgonu.

¹⁰ Archiwum Państwowe w Poznaniu (dalej: APP), Akta stanu cywilnego Parafii Rzymsko-katolickiej w Konarzewie (dalej: APK), księga zmarłych, sygn. 90, nr 87.

¹¹ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Dopiewie, sygn. PM 068/08 mkr 843/6.

¹² AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/03 mkr 115/3, s. 79.

¹³ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/03 mkr 115/3, s. 114.

¹⁴ AAP, księga ślubów (Liber copulatorum – dalej: LC) parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. PM 130/04, mkr 115/4.

¹⁵ Rok urodzenia 1780 na podstawie aktu zgonu, rok 1782 na podstawie wieku podanego przy ślubie.

- Jakub – urodzony 22 lipca 1801 roku w Zborowie¹⁷, zmarł 1 kwietnia 1861 roku w Konarzewie¹⁸. W 1834 roku poślubił Annę Kujawę v. Kujawiankę, córkę Tomasza i Marianny, urodzoną w 1811 roku¹⁹. Z nich zrodzeni:

- ✓ Marianna – urodzona 30 lipca 1835 roku w Konarzewie²⁰, zmarła 29 września 1835 roku w Konarzewie²¹,
- ✓ Franciszek – urodzony 3 października 1836 roku w Konarzewie²²,
- ✓ Jan – urodzony 13 czerwca 1839 roku w Dopiewie²³,
- ✓ Marianna – urodzona w 1844 roku²⁴, zmarła 5 stycznia 1853 roku w Dopiewie²⁵,
- ✓ Katarzyna – urodzona 7 kwietnia 1846 w Dopiewie²⁶, zmarła 25 września 1852 roku w Dopiewie²⁷,
- ✓ Walenty – urodzony 2 lutego 1849 roku w Dopiewie²⁸,
- ✓ Laurencjusz – urodzony 30 lipca 1851 roku w Dopiewie²⁹,
- ✓ Wawrzyn – urodzony w 1853 roku³⁰,
- Katarzyna – urodzona 12 listopada 1803 roku w Zborowie³¹,
- Franciszek – urodzony w Zborowie (chrzest 26 stycznia 1805 roku)³²,
- Józef – urodzony 15 marca 1807 roku w Zborowie³³,

¹⁶ APP, APK, księga zmarłych, sygn. 52, nr 59

¹⁷ AAP, księga chrztów (Liber Baptisatorum – dalej: LB) parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/03, mkr 115(3), s. 82,83, zapis nr 260. Chrzestni: Antoni Karnieński i Marianna Gorzalanczykova.

¹⁸ APP, APK, księga zmarłych, sygn. 97, nr 29.

¹⁹ AAP, LC parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/08, mkr. 116/3, wpis 8/1834.

²⁰ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 47, nr 49. Chrzestni: Józef Kuraś i Franciszka Grzybska.

²¹ APP, APK, księga zmarłych, sygn. 49, nr 44. Zmarła w wieku 2 miesięcy.

²² APP, APK, księga urodzeń, sygn. 50, nr 88. Chrzestni: Walenty Grzybski i Katarzyna Gawronka.

²³ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 59, nr 45. Chrzestni: Laurencjusz Kodyniak, Marianna Gołocionka.

²⁴ Rok urodzenia na podstawie aktu zgonu. W 1853 roku miała 9 lat.

²⁵ APP, APK, księga zgonów, sygn. 89, nr 1. Pochowana w Konarzewie.

²⁶ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 77, nr 41. Chrzestni: Stanisław Golota, Otylia Kujawa.

²⁷ APP, APK, księga zgonów, sygn. 86, nr 98.

²⁸ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 82, nr 12. Chrzestni: Stanisław Golak, Helena Ratajczak.

²⁹ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 84, nr 64. Chrzestni: Stanisław Jaszyk, Katarzyna Golak.

³⁰ Informacja na podstawie aktu zgonu ojca. Wawrzyn miał 8 lat.

³¹ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/03 mkr 115/3, s. 136, zapis 451. Chrzest 13 listopada 1803 roku. Chrzestni: Małgorzata Kamińska i Antoni Olejniczak.

³² AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/03, s. 176, zapis 618.

³³ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/05, s. 18, zapis 696. Chrzest 19 marca 1807 roku. Chrzestni: Stanisław Golak i Otylia Golanka.

- Zofia – urodzona 24 kwietnia 1809 roku w Dopiewie³⁴,
- Franciszka – urodzona 25 lutego 1813 roku w Dopiewie³⁵,
- Marianna – urodzona 29 października 1815 roku w Dopiewie³⁶, zmarła w Dopiewie, pochowana 21 lutego 1819 roku³⁷,
- Stanisław – urodzony 21 kwietnia 1818 roku w Dopiewie³⁸,
- Marcin – urodzony 8 listopada 1820 roku w Dopiewie³⁹, zmarł 5 lipca 1883 roku w Dopiewie⁴⁰ – mój 3x pradziadek.
- Magdalena – urodzona 24 maja 1823 roku w Dopiewie⁴¹.

Dnia 16 października 1842 roku w Konarzewie Marcin (rolnik) poślubił (za zgodą rodziców panny młodej) Katarzynę z d. Szober urodzoną w 1819 roku⁴². Z nich zrodzeni:

- Katarzyna – urodzona 5 listopada 1845 roku w Konarzewie⁴³, zmarła tamże 7 listopada 1851 roku⁴⁴,
- Agnieszka - urodzona 1 stycznia 1849 roku w Dopiewie⁴⁵,
- Józef – urodzony 12 marca 1851 roku w Dopiewie⁴⁶. Dnia 20 listopada 1875 roku w Dąbrówce poślubił Mariannę Jędrzejczak, córkę Michała i Marianny z d. Stefaniak⁴⁷. Z nich zrodzeni:

³⁴ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/05, s. 58, zapis 1016. Chrzest 26 kwietnia 1809 roku. Chrzestni: Kazimierz Kodyniak i Anna Banasik.

³⁵ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/05 s. 141, zapis 1325. Chrzest 28 lutego 1813 roku. Chrzestni: Jakub Golak i Otylia Golakowa oraz w asyście Stanisława Golak i Agnieszki Golak.

³⁶ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/05, s. 193, zapis 1541. Chrzest 30 października 1815 roku. Chrzestni: Adalbert (Wojciech) Przybył i Julianna Golak.

³⁷ AAP, księga zgonów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/06, mkr 115, s. 98, zapis 6/1819. Matka podana jako Jadwiga Olejnik.

³⁸ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/05, s. 268, zapis 39. Matka podana jako Jadwiga Olejniczak. Chrzest 26 kwietnia 1818 roku. Chrzestni: Stanisław Golak i Agnieszka Kodyniak oraz w asyście Michała Lehniaka i Elżbiety Zerbowej.

³⁹ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/09, s. 18, 19, zapis 67. Chrzest 12 listopada 1820 roku. Chrzestni: Egidius Kowalak i Jadwiga Lechnina (Lechman).

⁴⁰ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zmarłych, sygn. 30, nr 47.

⁴¹ AAP, księga chrztów parafii katolickiej w Konarzewie, sygn. 130/09, s. 63. Chrzest 29 maja 1823 roku. Chrzestni: Laurenty Kodyn i Agnieszka Patulina.

⁴² APP, APK, Duplikat zaślubionych, sygn. 69, nr 22. Świadcami byli Mikołaj Kaźmierczak i Jan Wieciok.

⁴³ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 76, nr 100. Chrzestni: Mikołaj Kaźmierczak, Marianna Pawlak.

⁴⁴ APP, APK, księga zmarłych, sygn. 85, nr 91.

⁴⁵ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 82, nr 3.

⁴⁶ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 84, nr 31. Chrzestni: Mateusz Szober i Nepomucena Golak.

- ✓ Antoni – urodzony 27 grudnia 1877 roku w Dąbrówce⁴⁸,
- ✓ Władysław – urodzony 15 maja 1880 roku w Dąbrówce⁴⁹,
- ✓ Katarzyna – urodzona 23 października 1883 roku w Dąbrówce⁵⁰,
- Andrzej – urodzony 2 listopada 1853 roku w Dopiewie⁵¹, zmarł 22 stycznia 1890 roku w Poznaniu⁵². Dnia 8 lutego 1879 roku we wsi Piątkowo poślubił Zuzannę Heyn z d. Derda urodzoną w 1854 roku, córkę Marcina i Xavery z d. Paczkowska⁵³. Z nich zrodzeni:
 - ✓ Ignacy – urodzony 19 lipca 1880 roku w Dąbrowie⁵⁴, zmarł 19 sierpnia 1881 roku we wsi Górczyn⁵⁵,
 - ✓ Weronika – urodzona 31 grudnia 1882 roku we wsi Górczyn⁵⁶, zmarła 14 lipca 1950 roku w Poznaniu⁵⁷,
 - ✓ Antoni – urodzony 10 grudnia 1884 roku we wsi Górczyn⁵⁸,
 - ✓ Walenty – urodzony 9 stycznia 1889 roku w Poznaniu⁵⁹, zmarł 26 stycznia 1889 roku w Poznaniu⁶⁰,
- Stanisław - urodzony 1 maja 1856 roku w Dopiewie⁶¹ – zmarł 2 grudnia 1907 roku w Dopiewie⁶² (mój 2x pradziadek),
- Jakub – urodzony 14 lipca 1858 roku w Dopiewie⁶³. Dnia 27 stycznia 1885 roku w Konarzewie poślubił Mariannę z d. Styperek, urodzoną 27 stycznia 1864 roku we wsi Zemsko, córkę Wojciecha i Marianny z d.

⁴⁷ APP, Akta USC w Dąbrówce, Akta małżeństw, sygn. 5, nr 19. Świadkowie: Franciszek Zgoła, Marcin Stefański.

⁴⁸ APP, Akta USC w Dąbrówce, Akt urodzenia, sygn. 10, nr 106.

⁴⁹ APP, Akta USC w Dąbrówce, Akt urodzenia, sygn. 19, nr 54.

⁵⁰ APP, Akta USC w Dąbrówce, Akt urodzenia, sygn. 28, nr 88.

⁵¹ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 87, nr 101. Chrzestni: Jan Szober, Elżbieta Szober.

⁵² APP, Akta USC Poznań, księga zgonów, sygn. 237, nr 196.

⁵³ APP, Akta USC parafii katolickiej Piątkowo, księga małżeństw, sygn. 16, nr 4. Świadkowie: Jan Nowak, Józef Waczarek.

⁵⁴ APP, Akta USC Dąbrówka, akta urodzeń, sygn. 19, nr 68.

⁵⁵ APP, Akta USC Poznań-Górczyn, akta zgonów, sygn. 15, nr 70. Po zniesieniu Twierdzy Poznań, w 1900 roku wieś włączono do Poznania.

⁵⁶ APP, Akta USC Poznań-Górczyn, akta urodzeń, sygn. 19, nr 3.

⁵⁷ APP, Akta USC w Poznaniu, nr 2375/50.

⁵⁸ APP, Akta USC Poznań-Górczyn, akta urodzeń, sygn. 22, nr 153.

⁵⁹ APP, Akta USC w Poznaniu, akta urodzeń, sygn. 209, nr 49.

⁶⁰ APP, Akta USC w Poznaniu, akta zgonów, sygn. 220, nr 141.

⁶¹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 92, nr 31. Chrzestni: Wawrzyn Jaszyk, Magdalena Szober.

⁶² APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 188, nr 90.

⁶³ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 94, nr 68. Chrzestni: Mateusz Szober, Małgorzata Szober.

Worosz⁶⁴. Marianna zmarła 1 grudnia 1896 roku w Dopiewie⁶⁵. Z nich zrodzeni:

- ✓ Andrzej – urodzony 23 listopada 1885 roku w Dopiewie⁶⁶,
- ✓ Wiktoria – urodzona w 1884 roku w Dopiewie⁶⁷, zmarła 25 lutego 1885 roku w Dopiewie⁶⁸,
- ✓ Józefa – urodzona 16 marca 1887 roku w Dopiewie⁶⁹,
- ✓ Magdalena – urodzona 11 lipca 1889 roku w Dopiewie⁷⁰,
- ✓ Wiktoria – urodzona 11 grudnia 1891 roku w Dopiewie⁷¹,
- ✓ Wojciech – urodzony 26 marca 1894 roku w Dopiewie⁷²,
- ✓ Stanisław – urodzony 7 listopada 1896 roku w Dopiewie⁷³, zmarł 27 lipca 1897 roku w Dopiewie⁷⁴.
- Jan – urodzony 25 maja 1861 roku w Dopiewie⁷⁵, zmarł 20 sierpnia 1861 roku w Dopiewie⁷⁶,

Po śmierci Katarzyny z d. Szober, Marcin ożenił się po raz drugi. Dnia 21 października 1861 roku w Konarzewie poślubił Marcjanę (Marianna) z d. Jaszyk⁷⁷ urodzoną w 1839 roku, zmarłą 11 kwietnia 1906 roku.

Z nich zrodzeni:

- Katarzyna – urodzona 15 września 1862 roku w Dopiewie⁷⁸. Dnia 4 czerwca 1889 roku poślubiła w Konarzewie Teofila Zielińskiego, urodzonego 12 kwietnia 1861 roku w Sielinku, syna Wojciecha i Julianny z d. Homm⁷⁹. Z nich zrodzeni:

- ✓ Anna – urodzona 12 lipca 1890 roku w Dopiewie⁸⁰, zmarła 22 października 1891 roku w Dopiewie⁸¹,

⁶⁴ APP, APK, księga małżeństw, sygn. 35, nr 4. Świadkowie: Wojciech Zieliński, Paweł Tadeusz.

⁶⁵ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 69, nr 134.

⁶⁶ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 34, nr 173.

⁶⁷ Data na podstawie aktu zgonu. Zmarła w wieku 11 tygodni.

⁶⁸ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 36, nr 15.

⁶⁹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 40, nr 39.

⁷⁰ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 46, nr 106.

⁷¹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 52, nr 185.

⁷² APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 61, nr 34.

⁷³ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 67, nr 137.

⁷⁴ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 72, nr 62.

⁷⁵ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 97, nr 61. Chrzestni: Walenty Cieciora, Małgorzata Jaszyk.

⁷⁶ APP, APK, księga zmarłych, sygn. 97, nr 76.

⁷⁷ APP, APK, księga małżeństw, sygn. 97, nr 13. Świadkowie: Wawrzyn Jaszyk, Marcin Tadeusz.

⁷⁸ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 98, nr 85. Chrzestni: Jan Lechna, Katarzyna Jaszyk.

⁷⁹ APP, APK, Akta USC w Konarzewie, księga małżeństw, sygn. 47, nr 10. Świadkowie: Wawrzyniec Kupka, Walenty Antkowiak.

⁸⁰ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 49, nr 81.

⁸¹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 54, nr 66.

- ✓ Marcianna – urodzona 26 grudnia 1891 roku w Dopiewie⁸², zmarła 30 września 1975 roku w Dopiewie⁸³,
- ✓ Jan – urodzony 13 grudnia 1894 roku w Dopiewie⁸⁴,
- ✓ Józef – urodzony 6 lutego 1900 roku w Dopiewie⁸⁵,
- ✓ Wiktoria – urodzona 11 grudnia 1902 roku w Dopiewie⁸⁶,
- ✓ Marianna – urodzona 12 sierpnia 1905 roku w Dopiewie⁸⁷.
- Jadwiga – urodzona 15 września 1862 roku w Dopiewie⁸⁸, zmarła 3 listopada 1862 roku w Dopiewie⁸⁹,
- Marcin – urodzony 29 października 1863 roku w Dopiewie⁹⁰. Dnia 9 lutego 1886 roku w Konarzewie poślubił Mariannę z d. Woźna, urodzoną 11 września 1865 roku, córkę Kazimierza i Agnieszki z d. Nowak⁹¹. Z nich zrodzeni:
 - ✓ Wiktoria - urodzona 4 grudnia 1886 roku w Dopiewie⁹²,
 - ✓ Wincenty - urodzony 19 stycznia 1888 roku w Dopiewie⁹³,
 - ✓ Pelagia - urodzona 9 marca 1889 roku w Dopiewie⁹⁴,
 - ✓ Maximilian - urodzony 6 grudnia 1890 roku w Dopiewie⁹⁵,
 - ✓ Czesław - urodzony 2 listopada 1892 roku w Dopiewie⁹⁶,
 - ✓ Jan - urodzony 21 stycznia 1894 roku w Dopiewie⁹⁷, zmarł 21 stycznia 1894 roku tamże⁹⁸,
 - ✓ Wojciech - urodzony 28 marca 1895 roku w Dopiewie⁹⁹,
 - ✓ Emilia - urodzona 4 lipca 1896 roku w Dopiewie¹⁰⁰,

⁸² APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 52, nr 191.

⁸³ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 52, nr 191. Pieczętka: USC w Dopiewie, akt nr 22/1975.

⁸⁴ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 61, nr 161.

⁸⁵ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 162, nr 28.

⁸⁶ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 167, nr 205.

⁸⁷ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 174, nr 125.

⁸⁸ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 98, nr 86. Chrzestni: Wawrzyn Jaszyk, Barbara Tadeusz.

⁸⁹ APP, APK Akta USC w Konarzewie, księga zmarłych, sygn. 98, nr 58.

⁹⁰ APP, APK Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 99, nr 135. Chrzestni: Michał Patulski, Katarzyna Szajkoska.

⁹¹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga małżeństw, sygn. 38, nr 8.

⁹² APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 37, nr 179.

⁹³ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 43, nr 13.

⁹⁴ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 46, nr 42.

⁹⁵ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 49, nr 150.

⁹⁶ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 55, nr 135.

⁹⁷ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 61, nr 10.

⁹⁸ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zmarłych, sygn. 63, nr 4.

⁹⁹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 64, nr 51. Dopisek na akcie: *Na zarządzenie Sądu Grodzkiego w Poznaniu l.7.III 23/31 nadmienia się w celu sprostowania, że Wojciech Golak urodził się dnia 28 marca 1895, zamiast dnia 1 kwietnia 1895 jak mylnie wpisano. Dopiewo, dnia 31 marca 1931. Urzędnik stanu cywilnego. Szymański.*

- ✓ Marianna - urodzona 31 października 1898 roku w Dopiewie¹⁰¹, zmarła 2 sierpnia 1899 roku tamże¹⁰²,
- ✓ Marianna - urodzona 16 lutego 1900 roku w Dopiewie¹⁰³,
- ✓ Genowefa - urodzona 15 grudnia 1901 roku w Dopiewie¹⁰⁴,
- ✓ Stanisława - urodzona 10 maja 1905 roku w Dopiewie¹⁰⁵.
- Marianna – urodzona 10 czerwca 1865 roku w Dopiewie¹⁰⁶,
- Michalina – urodzona 16 września 1866 roku w Dopiewie¹⁰⁷, zmarła 8 grudnia 1866 roku w Dopiewie¹⁰⁸,
- Józefa – urodzona 9 grudnia 1867 roku w Dopiewie¹⁰⁹. Dnia 9 lutego 1891 roku w Konarzewie poślubiła Wojciecha Zielińskiego urodzonego 23 marca 1865 roku w Sielinku¹¹⁰. Z nich zrodzona:
 - ✓ Wiktoria - urodzona 20 grudnia 1891 roku w Dopiewie¹¹¹.
- Franciszek - urodzony 26 marca 1871 roku w Dopiewie¹¹², zmarł 1 stycznia 1965 roku w Chomęcicach¹¹³. Dnia 23 maja 1896 roku poślubił Mariannę z d. Palacz, urodzoną w 3 stycznia 1873 roku w Chomęcicach¹¹⁴, zmarła 3 maja 1963 roku tamże¹¹⁵. Z nich zrodzeni:
 - ✓ Marianna – urodzona 23 sierpnia 1897 roku w Chomęcicach¹¹⁶,
 - ✓ Władysława – urodzona 7 czerwca 1899 roku w Chomęcicach¹¹⁷,
 - ✓ Kazimiera – urodzona 20 stycznia 1901 roku w Chomęcicach¹¹⁸,
 - ✓ Józefa – urodzona 12 marca 1902 roku w Chomęcicach¹¹⁹,
 - ✓ Franciszek – urodzony 2 września 1903 roku w Chomęcicach¹²⁰,

¹⁰⁰ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 67, nr 77.

¹⁰¹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 73, nr 160.

¹⁰² APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 78, nr 57.

¹⁰³ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 161, nr 35.

¹⁰⁴ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 161, nr 194.

¹⁰⁵ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 174, nr 78.

¹⁰⁶ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 101, nr 64. Chrzestni: Józef Kaczmarek, Barbara Tadeusz.

¹⁰⁷ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 102, nr 112. Chrzestni: Walenty Rzepka, Jadwiga Tadeusz.

¹⁰⁸ APP, APK, księga zgonów, sygn. 104, nr 194.

¹⁰⁹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 105, nr 121. Chrzestni: Wawrzyn Jaszyk, Maryanna Klempczyńska.

¹¹⁰ APP, Akta USC w Konarzewie, księga małżeństw, sygn. 53, nr 13.

¹¹¹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 52, nr 190.

¹¹² APP, APK, księga urodzeń, sygn. 118, nr 25. Chrzestni: Marcin Tadeusz, Katarzyna Pachura.

¹¹³ APP, Akta USC w Konarzewie, księga małżeństw, sygn. 68, nr 18, pieczętka: Akta USC w Dopiewie, nr 1/1965.

¹¹⁴ APP, Akta USC w Konarzewie, księga małżeństw, sygn. 68, nr 18.

¹¹⁵ Tamże, pieczętka: Akta USC w Dopiewie, nr 30/1963.

¹¹⁶ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 70, nr 133.

¹¹⁷ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 76, nr 88.

¹¹⁸ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 161, nr 10.

¹¹⁹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 167, nr 45.

¹²⁰ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 167, nr 142.

- ✓ Cecylia – urodzona 18 listopada 1904 roku w Chomęcicach¹²¹,
- ✓ Antoni – urodzony 1 stycznia 1907 roku w Chomęcicach¹²²,
- ✓ Stanisław – urodzony 22 kwietnia 1908 roku w Chomęcicach¹²³,
- Jadwiga – urodzona 18 września 1872 roku w Dopiewie¹²⁴,
- Maria – urodzona 30 stycznia 1875 roku w Dopiewie¹²⁵,
- Michał – urodzony 14 września 1877 roku w Dopiewie¹²⁶. Dnia 14 listopada 1903 roku w Tarnowie (obecnie Tarnowo Podgórne, pow. poznański) poślubił Michalinę z d. Witkowska, urodzoną 12 września 1883 roku w Lusówku – córka Marcina i Agnieszki z d. Kordecka¹²⁷.

Stanisław (mój 2x pradziadek) poślubił w Konarzewie 8 listopada 1880 roku¹²⁸ Annę z d. Kaszub (po śmierci Stanisława poślubiła Wolniczaka). Anna urodzona 20 lipca 1862 roku w Bieczynach, zmarła 29 lipca 1949 roku w Poznaniu¹²⁹ – córka Michała i Zofii z d. Kluczyńska. Z nich zrodzeni:

- Józefa – urodzona 9 marca 1882 roku w Dopiewie¹³⁰,
- Antonina – urodzona 24 maja 1884 roku w Dopiewie¹³¹, zmarła 12 października 1955 roku w Dopiewie¹³²,
- Franciszek – urodzony 10 października 1888 roku w Dopiewie¹³³,
- Józef – urodzony 7 marca 1891 w Dopiewie¹³⁴, zmarł 13 lipca 1891 roku w Dopiewie¹³⁵.
- Jan – urodzony w 1886 roku¹³⁶, zmarł 26 czerwca 1891 roku w Dopiewie¹³⁷,

¹²¹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 174, nr 202.

¹²² APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 186, nr 1.

¹²³ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 192, nr 64.

¹²⁴ APP, APK, księga urodzeń, sygn. 121, nr 105. Chrzestni: Marcin Klempczyński, Jadwiga Szober.

¹²⁵ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 4, nr 20.

¹²⁶ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 10, nr 118.

¹²⁷ APP, Akta USC w Jankowicach, księga małżeństw, sygn. 153, nr 32. Świadkowie: Michał Szober, Marcin Witkowiak.

¹²⁸ APP, Akta USC w Konarzewie, księga małżeństw, sygn. 20, nr 26. Świadkowie: Walenty Tadeusz, Franciszek Biegała.

¹²⁹ Spoczywa na Cmentarzu parafii św. Stanisława Kostki w Poznaniu, kwatery L, rząd 3, miejsce 10.

¹³⁰ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 25, nr 28.

¹³¹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 31, nr 58.

¹³² APP, Akta USC w Dopiewie, nr 21/1955.

¹³³ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 43, nr 147.

¹³⁴ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 52, nr 55. Według informacji na akcie urodzenia Stanisław w 1891 roku pracował w Hamburgu, jako pracownik dniówkowy, wyrobnik (niem. Tagelöhner).

¹³⁵ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 54, nr 45.

- Jakub – urodzony 23 maja 1893 roku w Dopiewie¹³⁸, zmarł 23 maja 1893 roku w Dopiewie¹³⁹,
- Marianna – urodzona 5 czerwca 1894 roku w Dopiewie¹⁴⁰,
- Jan – mój pradziadek, urodzony 20 stycznia 1897 roku¹⁴¹, zmarł 2 lutego 1945 roku w Poznaniu,
- Jakub – urodzony 8 lipca 1899 roku w Dopiewie¹⁴², zmarł 9 lipca 1899 roku w Dopiewie¹⁴³,
- Władysława – urodzona 31 marca 1903 roku w Dopiewie¹⁴⁴, zmarła 28 lutego 1907 roku w Dopiewie¹⁴⁵,
- martwa dziewczynka – urodzona 29 sierpnia 1905 roku¹⁴⁶.

Poniższa fotografia przedstawia członków rodzin: Golak, Peters, Cichocki i Jakubowski. Pośrodku siedzą Anna Kaszub – moja praprababcia wraz z bratem.

¹³⁶ Rok urodzenia na podstawie aktu zgonu – zmarł w wieku 5 lat.

¹³⁷ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 54, nr 42.

¹³⁸ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 58, nr 59.

¹³⁹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 60, nr 27. Zmarł po 2 godzinach.

¹⁴⁰ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 61, nr 69.

¹⁴¹ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 70, nr 23.

¹⁴² APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 76, nr 104.

¹⁴³ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 78, nr 50.

¹⁴⁴ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 167, nr 61.

¹⁴⁵ APP, Akta USC w Konarzewie, księga zgonów, sygn. 188, nr 16. Według aktu zgonu, urodziła się 24 marca 1903 roku.

¹⁴⁶ APP, Akta USC w Konarzewie, księga urodzeń, sygn. 176, nr 68.

Obok i poniżej prezentuję wpisy dzieci Stanisława i Anny Golak, Antoniny oraz Marianny zamieszczone w modlitewniku z początku XX wieku pt.: *Katolik w modlitwie czyli WIANEK ku czci Najśw. Panny Maryi, z różnych nabożeństw uwity* – modlitewnik zbiory autora.

Zachowane fotografie przedstawiają: z lewej Franciszek Golak oraz z prawej Marianna Glabus z d. Golak z mężem Janem Glabus i synem Edmundem (urodzonym w 1912 roku, zmarłym w 1995 roku w Stanach Zjednoczonych) – fotografia z 1914 roku ze zbiorów autora. Marianna i Jan mieli również synów Franciszka i Jana.

Na polach walki I wojny światowej

W czasie I wojny światowej pradziadek Jan brał udział w bitwie pod Verdun oraz służył w Legii Cudzoziemskiej. Dla Francuzów Bitwa pod Verdun była ważna, gdyż wiązała się z podpisanym w 843 roku Traktatem w Verdun. Traktat trwale podzielił państwo Karola Wielkiego między synów Ludwika I Pobożnego (Lotara, Karola Łysego i Ludwika Niemieckiego). Podział ten stanowił fundament pod powstanie obecnej Francji i Niemiec.

Poniżej zdjęcie pradziadka Jana w mundurze niemieckim w stopniu szeregowca (stoi z prawej strony), wykonane 8 grudnia 1916 roku w Metz we Francji - około 70 km od Verdun. Na odwrocie zdjęcia wpis:

Szanowna Siostrzo i Szwagrze, najpierw Was pozdrawiam mile i serdecznie, kartę odebrałem...

Ze względu na obcięcie zdjęcia brak dalszej części korespondencji.

Zarys bitwy pod Verdun

Bitwa pod Verdun była najdłuższą i jedną z najkrwawszych batalii I wojny światowej. Toczona była między Cesarstwem Niemieckim a Francją. Stała się symbolem niezłomności żołnierzy francuskich i dumy narodowej Francji. Bitwa trwała od 21 lutego do 18 grudnia 1916 roku w okolicy miejscowości Verdun we Francji. W tym czasie okolice Verdun stały się terenem straszliwego pojedynku między dwoma głównymi przeciwnikami

frontu zachodniego¹⁴⁷. Dowódcą twierdzy Verdun oraz całego kompleksu fortyfikacji i umocnień był gen. Philippe Pétain¹⁴⁸. Stroną niemiecką kierował gen. Erich von Falkenhayn.

W zamierzeniu dowództwa niemieckiego walki miały spowodować wykrwawienie się armii francuskiej. W czasie prawie dziesięciomiesięcznej bitwy następowały przerwy w walkach. Bitwę dzieli się na VI faz. Po serii ataków i kontrataków, w których obie strony poniosły ciężkie straty Verdun pozostało w posiadaniu Francuzów¹⁴⁹. Straty armii niemieckiej w toku bitwy wyniosły 336836 żołnierzy a francuskiej 348478¹⁵⁰. Niestety, brak jest dokładnych danych dotyczących liczby żołnierzy zaangażowanych przez obie strony w czasie bitwy pod Verdun. Walki te przeszły do historii, jako „piekło Verdun” lub „młyn verdeński”, ponieważ obie strony dziesiątkowały się wzajemnie, zaś niektóre z epizodów, np. obrona fortu de Vaux, stały się symbolem żołnierskiego męstwa.

Po I wojnie światowej francuski podpułkownik Henri Corda oraz marszałek Philippe Pétain opublikowali rzetelne i fachowe omówienie wszelkich zagadnień dotyczących bitwy, która rozegrała się pod Verdun¹⁵¹.

RODZINA MASERAKÓW Z GMINY POBIEDZISKA

Moja prababcia Józefa, jak i kilka wcześniejszych pokoleń rodziny Maseraków, pochodziło z Pobiedzisk oraz pobliskich wsi gminy Pobiedziska.

Nazwa miasta związana jest z księciem Kazimierzem Odnowicielem, który około roku 1407 odniósł zwycięstwo w bitwie pod Pobiedziskami nad zbuntowanym wojewodą Masławem. Wywodzi się ona od wyrazu „zwycięstwo”, (w języku słowiańskim „pobieda”). Rok 1048 stał się ważnym wydarzeniem dla mieszkańców osady leżącej przy trakcie poznańsko-gnieźnieńskim. W rok po odniesionym zwycięstwie nad Masławem książę Kazimierz Odnowiciel nadał nazwę „Pobiedzie”¹⁵².

Nazwa miasta wymieniana w wystawionych przez królów dokumentach pisanych po łacinie, zmieniała się w ciągu wieków: 1233 rok –

¹⁴⁷ P. Pétain, *Bitwa pod Verdun*, Wyd. Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy, Warszawa 1931, s. 1, przełożył z francuskiego E. Quirini – major dyplomowany.

¹⁴⁸ H. Corda, *Bitwa pod Verdun*, Wyd. Forteca, Przasnysz 2004, s. 25, przełożył z francuskiego A. Stebłowski – major dyplomowany lotnictwa.

¹⁴⁹ Tamże, s. 59.

¹⁵⁰ J. Centek, *Verdun 1916*, Wyd. Bellona 2009, s. 219.

¹⁵¹ Przywołanie marszałka Philippe Pétain nie stanowi oceny jego osoby oraz dokonań w trakcie II wojny światowej i okupacji niemieckiej we Francji. Podczas wojny prowadził politykę kolaboracji z okupantem.

¹⁵² B. Frankiewicz, *Dzieje Pobiedzisk na przestrzeni wieków*, Wyd. Urząd Miasta i Gminy Pobiedziska, Pobiedziska 2007, s. 38.

Pobezisch, 1246 rok – in Pobedzisca, 1247 rok – Pobedisc, 1254 rok – Pobydysche, 1366 rok Pobedisc, 1302 rok – Pobydedisce, 1357 rok – in Pobedzisca, 1438 rok – Pobeydziska, 1497 rok – Pobyedzysko, 1520 rok – Pobedzyska, 1580 rok – Pobiedzisko, 1780 rok – Miasto Pobiedziska, 1846 rok – Pobiedzisko¹⁵³.

Przebywając w Pobiedziskach 2 lutego 1257 roku, Przemysław I sprzedał mieszczaninowi Janowi wójtostwo pobiedziskie za 40 grzywien srebra, dodając do tej transakcji dom przy ul. Tkackiej, młyn na rzece Głównie, 4 jatki i zwolnił go do prawa książęcego. Sprzedaż wójtostwa stała się początkiem lokacji miasta¹⁵⁴.

Najstarsza pieczęć z herbem miasta Pobiedziska powstała już w XIII w., kiedy w Wielkopolsce władzę sprawowali Przemysław I i Bolesław Pobożny. Biorąc pod uwagę pieczęci używane przez wymienionych władców, powstanie pieczęci z herbem przypisać należy Bolesławowi Pobożnemu, który w pieczęci książęcej posiadał „Orła”. Drugim ważnym elementem w herbie miasta jest postać klęczącego oranta. W klęczącej postaci widziano zgodnie z tradycją związaną z nazwą osady „Pobiedzie” Kazimierza Odnowiciela, modlącego się przed zwycięską bitwą pod Pobiedziskami w świątyni ufundowanej przez Dobrawę na Ostrowie Lednickim. Najstarsza znana i używana pieczęć miasta pochodzi z XV wieku. Uwierzytelnia ona dokument z 1425 roku. znajdujący się w Kodeksie Dyplomatycznym Wielkopolski t. VII, nr 1045¹⁵⁵.

Poniżej wizerunek herbu:

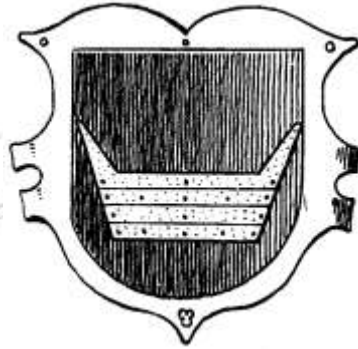

¹⁵³ Tamże, s. 41.

¹⁵⁴ Tamże, s. 36.

¹⁵⁵ Tamże, s. 39.

Inny wariant herbu przedstawia poniższa ilustracja z herbarza niemieckiego z 1866 roku.¹⁵⁶ Symbol Pobiedzisk z XIX wieku nawiązywał do herbu Górków.

W moim drzewie genealogicznym najdalszym potomkiem rodu Maseraków, którego odnalazłem w poszukiwaniach archiwalnych, jest Michał Maserak, syn Agnieszki, urodzony w 1839 roku w Węglewie, zmarł 6 stycznia 1902 roku w Pobiedziskach¹⁵⁷.

W 1863 roku we Wrónczynie Michał Maserak (Masyrak) poślubił Mariannę z d. Mańkiewicz urodzoną w 1834 roku¹⁵⁸. Z nich zrodzeni:

- Andrzej - urodzony 18 kwietnia 1866 roku w Czachurkach¹⁵⁹, (mój 2x pradziadek),
- Józef, urodzony w 1866 roku w Kociałkowej Górcie¹⁶⁰, zmarł 13 września 1893 roku w Forbach¹⁶¹.

Andrzej poślubił w 1896 roku Teofilę z d. Owsiańska urodzoną w 1859 roku, córkę Wojciecha i Agnieszki z d. Konkowska¹⁶². Z nich zrodzeni:

- Józefa - urodzona 24 lutego 1892 roku w Pobiedziskach¹⁶³, zmarła 23 lutego 1982 roku w Poznaniu¹⁶⁴, (moja prababcia) – przedstawiona w dalszej części opracowania.
- Teofil - urodzony 15 kwietnia 1900 roku w Pobiedziskach¹⁶⁵, zmarł 11 lipca 1970 roku w Poznaniu¹⁶⁶.

¹⁵⁶ F. A. Vossberg, *Wappenbuch der Städte des Grossherzogthums Posen*, Berlin 1866 r, s. 28.

¹⁵⁷ APP, Akta USC w Pobiedziskach-Miasto, księga zgonów, sygn. 90, nr 3.

¹⁵⁸ Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie, Akta Parafii katolickiej Wrónczyn, wpis 8/1863.

¹⁵⁹ Informacja – zapiski rodzinne.

¹⁶⁰ Data na podstawie aktu zgonu.

¹⁶¹ APP, Akta USC Pobiedziskach-Miasto, księga zgonów, sygn. 60, nr 108. Mieszkał w Forbach (miasto o tej nazwie znajduje się w Niemczech oraz we Francji).

¹⁶² Archiwum Państwowe w Bydgoszczy Oddział w Inowrocławiu, Akta USC Inowrocław, wpis 147/1896.

¹⁶³ APP, Akta USC w Pobiedziskach-Miasto, księga urodzeń, sygn. 76, nr 45.

¹⁶⁴ APP, Akta USC w Poznaniu, nr rej. 961/1982.

¹⁶⁵ APP, Akta USC w Pobiedziskach-Miasto, księga urodzeń, sygn. 82, nr 94.

Poniżej zdjęcia moich prapradziadków Teofili i Andrzeja Maserak:

Pocztówka z widokiem wybranych miejsc w Pobiedziskach, od prawej: *Kościół katolicki, Probostwo, Wykaryat oraz Rynek południowa strona*. Pocztówka wysłana 10 listopada 1900 roku.

¹⁶⁶ Spoczywa na cmentarzu komunalnym nr 2 w Poznaniu, pole 9, kwaterna 1, rząd 13, miejsce 3.

Pradziadowie Józefa z d. Maserak i Jan Golak

Obok zdjęcie ślubne Jana i Józefy. Fotografia z dnia 1 listopada 1923 roku – zbiory autora.

Jan Golak z zawodu był cukiernikiem-piekarzem. Ukończył szkołę w Gelsenkirchen. Przed II wojną światową pracował w Polskim Monopolu Tytoniowym¹⁶⁷.

Z nich zrodzeni:

- Zofia (urodzona 23 marca 1923 roku w Poznaniu – zmarła 06 sierpnia 1989 roku w Poznaniu¹⁶⁸) – moja babcia, z zawodu telegrafistka. Dnia 8 lutego 1946 r. poślubiła w Gosławicach Tadeusza Puziak (urodzony 6 października 1919 roku w Bydgoszczy, syn Józefa i Magdaleny z d. Domagalska). Z zawodu był chemikiem-technologiem¹⁶⁹. Po śmierci Tadeusza Puziak, dnia 15 stycznia 1951 roku poślubiła Kazimierza Krzepińskiego¹⁷⁰.
- Gertruda – urodzona 10 lutego 1927 roku w Poznaniu,
- Jarosław – urodzony 25 kwietnia 1931 roku w Poznaniu – zmarł 20 lutego 1977 roku w Poznaniu¹⁷¹,
- Jan – urodzony 29 listopada 1936 roku w Poznaniu,
- Stefania – brak informacji o dacie urodzin i śmierci. Spoczywa na nieistniejącym cmentarzu winogradzkim¹⁷². Poniżej mapa z zaznaczonym cmentarzem¹⁷³.

¹⁶⁷ <http://www.straty.pl/pl/szukaj> - data pobrania 24 października 2020 r. Polski Monopol Tytoniowy (PMT) – polskie przedsiębiorstwo państwowe istniejące w latach 1932–1953.

¹⁶⁸ Spoczywa na Cmentarzu parafii św. Stanisława Kostki w Poznaniu, kwatera L, rząd 20, miejsce 83.

¹⁶⁹ Urząd Stanu Cywilnego w Gosławicach, Świadectwo ślubu, L. aktu 11-1946 z dnia 8 lutego 1946 roku.

¹⁷⁰ Urząd Stanu Cywilnego w Poznaniu, Odpis skrócony aktu małżeństwa, nr 115/51 z dnia 2 kwietnia 1953 roku.

¹⁷¹ Spoczywa na Cmentarzu parafii św. Stanisława Kostki w Poznaniu, kwatera L, rząd 3, miejsce 10.

¹⁷² Był to drugi, mniejszy cmentarz parafii św. Wojciecha, położony u zbiegu byłej ul. Obornickiej i istniejącej ul. Winogrady. Założony został w 1892 roku, kiedy parafia swym

Jarosław walczył również w "Sokole". Poniżej wycinek z gazety *Ilustracja Poznańska* informujący o meczu pomiędzy krakowską drużyną "Wawel" a bokserami poznańskiego "Sokoła". Drużyna "Sokoła" zwyciężyła, a w jej składzie był mój dziadek Franciszek Ladek oraz Jarosław Golak.

Przed kilkoma dniami gościł Poznań poraz pierwszy pięściarzy z Krakowa, startujących w barwach krakowskiego „Wawelu” w spotkaniu z bokserami poznańskiego „Sokoła”. Zwyciężyli w stosunku 8:6 bardzo rutynowani gospodarze. Powyżej drużyna „Sokola” (od lewej: Romański, Ladek, Golak, Pierard, Misiurewicz, Rogowski i Hołasz); na zdjęciu po lewej pięściarze krakowskiego „Wawelu” (od lewej: Sworzeniowski, Chrostek, Mieczysławski, Kasiński, Korzeniowski, Studnicki i Szaeffer).
Fot. „Ilustracja Poznańska”

Pradziadkowie Jan i Józefa mieszkali na Winiarach przy ul. Kowalskiej 11. Poniżej fragment planu miasta Poznania z 1936 roku z zaznaczoną ulicą.

Dnia 16 lutego 1934 roku zakupili działkę przy ul. Dobrzyckiego 22¹⁷⁴. Tam wybudowali dom, w którym mieszkała moja rodzina do 1996 roku.

¹⁷⁴ Sąd Powiatowy dla M. Poznania, Poświadczony odpis księgi wieczystej Winiary, tom 24, wykaz 719. Wystawiony dnia 16 czerwca 1962 roku.

Hala Zeppelinów

Na poniższym zdjęciu w górnym rzędzie, jako druga z lewej strony stoi moja babcia Zofia Golak. Zdjęcie zostało wykonane przy polskim samolocie towarzyszącym¹⁷⁵ Lublin R.XIII obok hali sterowcowej w Poznaniu. Fotografia sprzed II wojny światowej – zbiory autora.

Poniżej pocztówka przedstawiająca bazę lotniczą (niem. *Fliegerkaserne*) przy lotnisku Ławica oraz halę sterowca (niem. *Luftschiffhalle*) wysłana przez pilota Georga Mahr z Poznania do Frankfurtu nad Menem dnia 18 grudnia 1916 roku - zbiory autora. Na odwrocie stempel listowy: *Flieger-Ersatz-Abteilung Nr. 4, Posen*¹⁷⁶.

¹⁷⁵ Samolot towarzyszący – samolot wojskowy przeznaczony do współpracy na froncie z jednostkami wojsk lądowych.

¹⁷⁶ Fliegerersatz Abteilung Nr. 4 - FEA 4 – jedna z 17 jednostek lotnictwa niemieckiego Luftstreitkräfte z początkowego okresu I wojny światowej tego typu. Dosłownie Lotniczy Oddział Uzupełnień. W momencie wybuchu I wojny światowej z dniem 1 sierpnia 1914 roku jednostka została ulokowana na lotnisku Ławica w Poznaniu. Po upadku Rosji w 1917 roku jednostka została przeniesiona do Döberitz w Brandenburgii, gdzie pozostała do końca wojny.

Hala sterowcowa w Poznaniu (niem. *Zeppelin Halle*) - nieistniejąca hala sterowców zlokalizowana dawniej na terenie obecnych Winograd (wtedy Winiar) w osi Alei Solidarności, na południe od Osiedla Zwycięstwa. Halę zbudowano w 1913 roku (firma Arthur Mueller) z przeznaczeniem dla mierzącego 140 metrów długości sterowca Zeppelin Z4, stąd polska potoczna nazwa Cepelinhala. Obiekt miał długość 170 metrów, wysokość 28 metrów i szerokość 36 metrów. Stacjonowały tu także: niemiecki LZ16 (ZIV) oraz (krótko) polski sterowiec Lech. Hala została zdobyta 6 stycznia 1919 roku przez powstańców wielkopolskich, a zdeponowany tu sprzęt istotnie przysłużył się do powstania polskiego lotnictwa wojskowego (oprócz samolotów zdobytych na Ławicy). Dnia 5 maja 1919 roku, w oparciu o zdobyczny materiał, zorganizowano 1. Polową Kompanię Aeronautyczną pod dowództwem por. Sławomira Bilka. Powstała w Poznaniu Oficerska Szkoła Aeronautyczna za zgodą prawomocnej jeszcze w tym czasie Naczelnej Rady Ludowej. Szkolenia prowadzono według instrukcji francuskich, ale na sprzęcie niemieckim (halę zwiedzał m.in. Charles de Gaulle, późniejszy m.in. prezydent i premier Francji, ojciec koncepcji Europy Ojczyzn, twórca V Republiki Francuskiej). Pierwszy balon obserwacyjny Parseval-Sigsfeld wystartował tutaj 23 lipca 1919 roku. W końcu 1919 roku do Polski przybyły balony francuskie i amerykańskie, a wcześniej Dowództwo Wojsk Aeronautycznych przeniesiono do Warszawy, gdzie zostało ostatecznie rozformowane. Z czasem opróżniona hala miała przejść na potrzeby przemysłu filmowego, do czego nie doszło (Władysław Dzwonkowski pragnął wzorować się na niemieckiej wytwórni Tobis Klang Film funkcjonującej w hali sterowców). Lądowisko przy hali, czyli Łąka Zeppelinów (niem. *Zeppelinwiese*) było areną silnych starć pancernych w końcu II wojny światowej. Jedyne niemiecki czołg Tygrys walczący w Poznaniu zniszczył tutaj kilkanaście wozów bojowych Armii Czerwonej. Po wojnie drewniane elementy zbombardowanej przez Rosjan hali rozebrała okoliczna ludność.

Pradziadek Jan zginął dnia 2 lutego 1945 roku¹⁷⁷ z rąk dwóch SS-manów, poprzez strzał w tył głowy. Egzekucja miała miejsce na ul. św. Stanisława w Poznaniu¹⁷⁸.

¹⁷⁷ Urząd Stanu Cywilnego w Poznaniu, księga zgonów, rok 1945 nr 1108/1945.

¹⁷⁸ <http://straty.pl/pl/szukaj> - data pobrania 16 marca 2020 roku.

Jan i Józefa spoczywają na Cmentarzu parafii św. Stanisława Kostki w Poznaniu, kwatery P, rząd 7, miejsce 44. Poniżej fotografia grobu – zbiory autora.

SUMMARY

Marcin Ladek, *The genealogy of the Golak and Maserak families from Great Poland*

The paper presents a brief genealogical outline of the Golak and Maserak families. They lived in the villages of Dopiewo and Pobiedziska near Poznań. The presentation is supplemented with family photographs and memoirs.